

Udvalgets kommissorium

Forskning og innovation er udpræget international i sin natur, og internationalt samarbejde er af særlig interesse for en lille, åben økonomi som Danmark.

Det er centralt, at forskere på danske forskningsinstitutioner har adgang til globalt samarbejde, netværk og viden. Mange analyser peger på, at forskning, som udføres i samarbejde med internationale partnere, har højere kvalitet og større effekt end nationalt finansieret forskning. Et stærkt internationalt forsknings- og innovationssamarbejde giver adgang til højt specialiserede forskningsfaciliteter i udlandet og den nyeste viden – og understøtter tiltrækning af talenter til Danmark. Det giver mulighed for øget forskningsproduktion og udvikling af innovative løsninger på globale samfundsudfordringer. Og det skaber et øget potentiale for kommercielle aktiviteter og gearing af nationale investeringer.

Globalt forsknings- og innovationssamarbejde indebærer samarbejde med forskere i lande med forskellige kulturer, værdier, samfunds- og styreformer. Det er der en stor styrke i, men samarbejdet rummer også udfordringer, som kan være vanskelige at navigere i for forskningsinstitutioner og ikke mindst den enkelte forsker. Samtidig ændrer den geopolitiske kontekst sig løbende.

Der vurderes at være behov for at understøtte danske forskningsinstitutioner i en balanceret tilgang, hvor internationalt forsknings- og innovationssamarbejde fremmes parallelt med et øget fokus på potentielle risici.

Der nedsættes derfor et udvalg, som skal gennemgå eksisterende rammer med relevans for internationalt forsknings- og innovationssamarbejde og se på behovet for evt. supplerende tiltag.

Udvalgets fokus

Udvalget skal bl.a. forholde sig til følgende fokusområder:

- Risikoen for brud på principperne for forskningsintegritet og ansvarlig forskningspraksis, herunder ansvarlig administration af forskningsdata og beskyttelse af ophavsret.
- Risikoen for uetisk anvendelse af teknologi, herunder militær anvendelse eller anvendelse i strid med menneskerettighederne.
- Risikoen for udenlandsk indblanding og sikkerhedsbrud, herunder f.eks. udenlandske studerende/ansatte ved danske institutioner og danske studerende/ansatte i udlandet.
- Risikoen for at bidrage til at styrke og opbygge forsknings- og innovationskapacitet på følsomme områder i ikke-likesindede lande.

Udvalgets opgave

Med udgangspunkt i de pågældende temaer har udvalget til opgave at:

I første fase:

- Drøfte sikkerhedsmæssige og etiske udfordringer og dilemmaer i internationalt forsknings- og innovationssamarbejde, som skitseret foroven, med inddragelse af konkrete eksempler fra danske institutioner og relevante internationale erfaringer.

- Kortlægge internationale og nationale, herunder institutionsspecifikke, rammer og regler for globalt forsknings- og innovationssamarbejde med henblik på fælles overblik og identificere eventuelle behov for præcisering eller fortolkning.

I anden fase:

- Drøfte, hvordan der på danske forskningsinstitutioner skabes en større opmærksomhed på risici og faldgruber i internationalt samarbejde.
- Drøfte ansvarsfordeling, herunder på myndigheds-, universitetsledelses- og forskerniveau.

I tredje fase:

- Udarbejde eventuelt supplerende anbefalinger/retningslinjer til danske forskere og forskningsinstitutioner inden for de fire fokusområder.
- Vurdere hensigtsmæssigheden i at etablere et permanent udvalg for internationalt forsknings- og innovationssamarbejde med henblik på opfølgning og løbende drøftelse af relevante problemstillinger og erfaringer.

Udvalget skal ikke hindre eller besværliggøre internationalt samarbejde, men understøtte en mere nuanceret tilgang, en øget opmærksomhed på risici og en fælles forståelse af forholdsregler og ansvar. En beslutning om eventuelt nye tiltag skal være proportional med potentielle risici og afvejes i forhold til eventuelt negative effekter. Nye tiltag vil ikke begrænse forskningsinstitutionernes uafhængighed eller forskningsfriheden.

Internationale erfaringer skal inddrages i arbejdet, ligesom udvalget skal inddrage relevante myndigheder og faglige eksperter med indsigt i problemstillingen.

Sammensætning og tidshorisont

I udvalget deltager repræsentanter fra alle universiteter og de forskningsfinansierende fonde i UFM. UFM er formand for udvalget og varetager sekretariatsbetjeningen.

Udvalget skal afslutte ovenstående opgave i 2021 og afrapportere til uddannelses- og forskningsministeren.